

انصارالله چگونه توانست از ضعف توان دفاع موشکی عربستان برای وارد آوردن آسیب‌های شدید به آل سعود استفاده کند؟

پاشنه آشیل سعودی



عربستان، آمریکا و تل آویو، تجربه عملیاتی ارزشمندی به دست آورده و با یادگیری از حملات ناموفق، تاکتیک‌های خود را تغییر داده‌است. به اعتقاد او، نیروهای یمنی اکنون شناخت بیشتری از نقاط قوت و محدودیت‌های سامانه‌های دفاع هوایی غربی و «تاد» در رهگیری و جلوگیری از اصابت موشک‌های بالستیک یمن به اهداف مورد نظر در خاک عربستان پرده برداشتند. در این گزارش‌ها آمده شکست‌های مکرر، تقصیر را متوجه آمریکا، انگلیس و فرانسه خواهد کرد که کشورهای تولیدکننده و تامین‌کننده این سامانه‌های دفاعی هستند و اکنون این سامانه‌ها، عربستان را در برابر نیروهای یمن بی دفاع گذاشته است.

■ **جغرافیای گسترده: مشکل بزرگ‌تر از تجهیزات**
وسعت جغرافیایی عربستان نیز به پیچیدگی جنگ یمن برای سعودی‌ها افزوده است. پایگاه‌های نظامی، فرودگاه‌ها، شهرها و تأسیسات نفتی آن کشور در مناطق مختلف پراکنده‌اند و هیچ شبکه پافندی نمی‌تواند تمام این قلمرو را به‌طور کامل پوشش دهد. به نوشته روزنامه‌فایننشال تایمز، انصارالله می‌کوشد با هدف گرفتن مکرر یک نقطه مهم، عربستان را وادار کند منابع محدود دفاعی خود را به آن منطقه منتقل کند؛ سپس ممکن است هدف دیگری را در نقطه‌ای متفاوت مورد حمله قرار دهد. «ساشا بروخمان» پژوهشگر مؤسسه بین‌المللی مطالعات راهبردی در واشنگتن نیز این راهبردا را تلاشی برای پراکنده و فرسوده کردن توان دفاعی عربستان توصیف کرد.

در جنگ یمن به دست نیاورده است. این در حالی است که سعودی سال‌ها با تاکا به برتری هوایی و تجهیزات پیشرفته خود کوشیده بود معادلات جنگ یمن را تغییر دهد اما این جنگ اکنون بدون پیروزی قاطع ریاض ادامه یافته‌است. فایننشال تایمز افزود عربستان از سامانه‌های مدرن برخوردار است اما نمی‌تواند تضمین کند همه موشک‌ها و پهپادهای مهاجم را پیش از رسیدن به اهداف‌شان رهگیری کند.

■ **«بلال صعب»** مدیر ارشد مؤسسه مشاوره‌ای ترندز آمریکا و پژوهشگر وابسته به اندیشکده چتم هائوس هم تأکید کرد هیچ سامانه دفاعی کاملی وجود ندارد و عبور برخی موشک‌های یمن از شبکه پدافند عربستان هر روز تکرار می‌شود. با این حال، او مشکل عربستان را علاوه بر تاکتیک‌های جدید انصارالله، به ضعف هماهنگی در سامانه دفاع موشکی آن مرتبط می‌داند.

■ **هزینه نجویی، امنیت شکننده**

با این حال بسیاری از کارشناسان معتقدند یکی از مهم‌ترین عوامل تغییر معادله در جنگ یمن به نفع انصارالله، تحول تاکتیک‌های نیروهای یمنی در سال‌های جنگ است. به نوشته فایننشال تایمز، نیروهای یمنی از پهپادهای دوربرد خانواده «صمد۲» یا «صمد۳» برای بررسی محدوده پوشش سامانه‌های رهگیر استفاده می‌کنند و سپس موشک‌های کروژ با پرواز در ارتفاع پایین و قابلیت تغییر مسیر را به کار می‌گیرند. «محمد الباشا» بنیان‌گذار مؤسسه پژوهشی «بشار پورت» در واشنگتن هم گفت انصارالله در جریان سال‌ها درگیری با

گروه بین‌الملل: دهه‌هاست رژیم سعودی از وفادارترین و در عین حال بزرگ‌ترین خریداران تسلیحات و تجهیزات نظامی از آمریکااست. بر اساس گزارش‌ها، عربستان در فاصله سال‌های ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۵، بزرگ‌ترین خریدار تسلیحات آمریکایی در جهان بود و ۱۲ درصد کل صادرات تسلیحات عمده آمریکا به این کشور اختصاص یافت. همچنین بر اساس گزارش سال ۲۰۲۶ مؤسسه پژوهش‌های صلح استکهلم (SIPRI)، آمریکا تأمین‌کننده ۷۷ درصد واردات تسلیحات عمده عربستان در سال ۲۰۲۶ بوده است. بر مبنای همین گزارش، ریاض با سهم ۶۸ درصدی از کل واردات جهانی تسلیحات عمده، سومین واردکننده بزرگ سلاح در جهان محسوب می‌شود.

به گزارش «وطن امروز»، با وجود خرید حجم گسترده‌ای از تسلیحات آمریکایی از سوی عربستان اما سونامی بزرگ خریدهای تسلیحاتی عربستان از آمریکا در همه سال‌های گذشته نتوانسته ریاض را در مقابل حملات نیروهای مقاومت یمن ایمن نگه دارد.

در واقع حملات پی‌درپی نیروهای انصارالله یمن به اهداف راهبردی در عمق خاک عربستان، از فرودگاه بین‌المللی ملک خالد در ریاض تا مقر شرکت نفتی آرامکو در طهران، نشان می‌دهد زرادخانه چندصد میلیارد دلاری سعودی‌ها که به طور عمده شامل تسلیحات آمریکایی است، نتوانسته امنیت زیرساخت‌های حیاتی عربستان را تضمین کند.

گزارش جدید روزنامه فایننشال تایمز هم نشان می‌دهد برتری تسلیحاتی ریاض در برابر تاکتیک‌های متحول‌شونده انصارالله با چالش جدی مواجه شده است. به گزارش رسانه انگلیسی، عربستان طی سال‌ها صدها میلیارد دلار برای خرید تسلیحات پیشرفته‌از جنگنده‌های آمریکایی «ف۱۵» گرفته تا سامانه‌های پدافندی پاتریوت و تاد هزینه کرده، با این حال، حملات اخیر نشان داد داشتن تجهیزات گران‌قیمت لزوماً به معنای توانایی حفاظت کامل از قلمرو گسترده این کشور نیست. طبق همین گزارش، پاسخ موشکی نیروهای یمن به فرودگاه ملک خالد ریاض به کشته شدن ۱۳ و زخمی شدن ۳۰۰ نفر انجامید و موج حملات به فرودگاه‌های عربستان نیز به لغو هزاران پرواز منجر شد. گزارش‌ها نیز هدف قرار گرفتن حداقل ۵ فرودگاه عربستان در نتیجه پاسخ‌های موشکی و پهپادی یمن را طی یک ماه گذشته تایید کرده‌اند؛ حملاتی که حال‌این سوال را به وجود آورده: چرا عربستان با داشتن میلیارد‌ها دلار تجهیزات نظامی پیشرفته آمریکایی، این روزها به‌شدت زیر ضرب نیروهای مقاومت یمن در حال آسیب‌است؟

بر مبنای گزارش وزارت دفاع عربستان، بودجه نظامی آن کشور در سال ۲۰۲۶، طبق بودجه رسمی دولت ریاض، ۲۴۰ میلیارد ریال سعودی، معادل ۶۴ میلیارد دلار است. با این حال، طبق گزارش مؤسسه پژوهش‌های صلح استکهلم (SIPRI)، هزینه واقعی نظامی عربستان در سال ۲۰۲۵ به ۸۳٫۲ میلیارد دلار رسید و این کشور را در رتبه هشتم کشورهای دارای بیشترین بودجه نظامی در جهان قرار داد.

فایننشال تایمز گزارش داد با وجود هزینه‌های سنگین نظامی سعودی‌ها اما عربستان نتایج‌ای راهبردی از این هزینه‌ها به‌ویژه

گروه بین‌الملل: اروپایی‌ها این روزها با نزدیک شدن به فصل سرما نگران زمستان سخت هستند. هشدار درباره زمستان سخت اروپا را این بار خود مقامات قاره اعلام کرده‌اند و در همین ارتباط سخنگوی کمیسیون اروپا در امور انرژی هشدار داد اتحادیه اروپایی با زمستانی بسیار دشوار روبه‌رو خواهد شد، زیرا افزایش قیمت انرژی موجب تشدید مشکلات معیشتی در این قاره شده است.

به گزارش «وطن امروز»، سخنگوی کمیسیون اروپا در امور انرژی دیروز هشدار داد اتحادیه در مسیر مواجهه با زمستانی دشوار قرار دارد و افزایش سرسام‌آور قیمت انرژی ممکن است فشارهای اقتصادی بر شهروندان اروپا را تشدید کند. «آنا کایسا ایکتونن» در اظهاراتی درباره تغییرات پیش‌بینادی در مقررات واردات متان به اتحادیه اروپایی تأکید کرد اتحادیه در حال حاضر با بحران امنیت تامین انرژی مواجه نیست اما شرایط بازار انرژی به‌شدت بی‌ثبات و غیرقابل پیش‌بینی است و مشخص نیست وضعیت در زمستان چگونه خواهد بود.

گروه بین‌الملل: تصمیم الهام‌علی‌اف برای محدود کردن پوشش اسلامی در مدارس جمهوری باکو، موجی از اعتراضات دانش‌آموزان، خانواده‌ها و معلمان را در این کشور برانگیخته؛ اعتراضاتی که در آن، مطالبه اصلی معترضان حق تحصیل دختران با حفظ پوشش مذهبی و احترام به آزادی عقیده است. به گزارش «وطن امروز»، تلویزیون الجزیره قطر در این ارتباط گزارش داد روزهای ۱۲ تا ۱۴ اکتبر ۲۰۲۶ یعنی دوشنبه، سه‌شنبه و چهارشنبه شماری از مدارس از ورود دانش‌آموزان محجبه و حتی معلمان محجبه جلوگیری کردند و در واکنش، برخی دانش‌آموزان کلاس‌ها را تحریم یا در همبستگی با دختران از حضور در درس خودداری کردند. بر‌خورد پلیس با معترضان و بازداشت ده‌ها نفر نیز دامنه این اعتراضات را از یک اختلاف آموزشی به مسائل‌ای جدی درباره آزادی‌های مدنی و مذهبی در جمهوری باکو تبدیل کرده است.

همزمان با گسترش اعتراض‌ها، کاربران فضای مجازی در جمهوری آذربایجان از اختلال در دسترسی به اینستاگرام و

کشورهای عضو آن از سال ۲۰۲۲ تاکنون در مجموع ۲۳۱٫۵ میلیارد یورو به اوکراین کمک کرده‌اند. بر اساس این گزارش، ۳٫۸ میلیارد یورو از این حمایت‌ها از محل درآمد‌های حاصل از دارایی‌ها یا مسدودشده روسیه تامین شده است.

سازار ماشین جنگی اوکراین از سوی اتحادیه اروپایی در حالی است که افزایش سرسام‌آور قیمت انرژی، فشار سنگینی بر زندگی روزمره ساکنان قاره اروپا وارد کرده و از افزایش هزینه گرمایش خانه‌ها و قبوض برق و گاز گرفته تا گران‌تر شدن حمل‌ونقل، مواد غذایی و کالاهای اساسی فشار را بر اروپایی‌ها افزایش داده است. همزمان صنایع اروپا نیز به دلیل تورم قیمت انرژی با رشد هزینه‌های تولید روبه‌رو هستند و این وضعیت می‌تواند به افزایش بیشتر قیمت‌ها، کاهش قدرت خرید مردم و تشدید بحران معیشتی در کشورهای اروپا منجر شود. با این حال اتحادیه اروپایی با کمک نظامی به جنگ اوکراین در شرایط تورم انرژی نشان داده معیشت مردم اتحادیه در اولویت‌های بعد در مقایسه با جنگ اوکراین قرار دارد.

گفت: «حمایت مستمر اروپا بیش از هر زمان دیگری اهمیت دارد تا اوکراین بتواند از آسمان خود محافظت کند و جان انسان‌ها را نجات دهد». بسته وام ۹۰ میلیارد یورویی اتحادیه برای سال‌های ۲۰۲۶ و ۲۰۲۷ در مجموع شامل ۶۰ میلیارد یورو اعتبار دفاعی و ۳۰ میلیارد یورو کمک بودجه‌ای است. کمیسیون اروپا اعلام کرد در سال ۲۰۲۶ پرداخت ۲۸٫۳ میلیارد یورو برای تقویت ظرفیت صنایع دفاعی اوکراین برنامه‌ریزی شده است. همچنین انتظار می‌رود پرداخت‌های بیشتری در چارچوب بخش دفاعی این وام طی هفته‌های آینده انجام شود. بر اساس این گزارش، اوکراین برای ادامه سال ۲۰۲۶ همچنان به ۲۹٫۶۴ میلیارد یورو حمایت مالی دسترسی دارد.

از این میزان، ۲۵٫۲۴ میلیارد یورو در چارچوب وام حمایتی اتحادیه اروپایی برای اوکراین در نظر گرفته شده که شامل ۱۲٫۵۴ میلیارد یورو برای تقویت ظرفیت صنایع دفاعی و ۱۲٫۷ میلیارد یورو برای حمایت از بودجه آن کشور می‌شود. کمیسیون اروپا همچنین اعلام کرد اتحادیه اروپایی و

همزمان آژانس بین‌المللی انرژی در گزارش خود درباره بازار گاز ۳ ماه دوم ۲۰۲۶ اعلام کرد اختلال در تنگه هرمز ۲۰ درصد عرضه جهانی گاز مایع را از دسترس بازار خارج کرده و قیمت گاز در اروپا را به بالاترین سطح از بحران انرژی ۲۰۲۲ رسانده است.

■ **پول برای جنگ است**

با وجود هشدارها درباره احتمال بحران انرژی در اروپا و افزایش قیمت گاز در آن اما اتحادیه اروپایی همزمان نشان داده به دنبال ماجراجویی در جنگ اوکراین است. دیروز کمیسیون اروپا از تصویب بودجه‌ای قابل توجه برای تامین نیازهای فوری نظامی اوکراین خبر داد. این بودجه برای خرید پهپاد، موشک، سامانه‌های پدافند هوایی، رادار و تجهیزات جنگ الکترونیک اختصاص یافت. به گزارش آنتونی، کمیسیون اروپا اعلام کرد در چارچوب وام ۹۰ میلیارد یورویی اتحادیه اروپایی به اوکراین، مبلغ ۲٫۸۶ میلیارد یورو برای تامین نیازهای نظامی و جنگ آن کشور پرداخت کرد. اوزرولا فون در لاین، رئیس کمیسیون اروپا در این باره

این مقام اروپایی با اشاره به ابهام درباره تحولات آینده در تنگه هرمز گفت: هنوز مشخص نیست چه اتفاقی و در چه زمانی در این آبراه راهبردی رخ خواهد داد. به گفته او، ۲۰ درصد گاز و نفت دنیا از ماه‌ها پیش تحت تأثیر اختلالات مرتبط با تنگه هرمز قرار گرفته و قیمت‌ها در بازار انرژی نیز به‌شدت بی‌ثبات است.

■ **ذخایر گاز اروپا: پایین‌تر از میانگین سال‌های گذشته**

آمارهای بازار انرژی نشان می‌دهد نگرانی اروپا از زمستان پیش رو صرفاً یک هشدار سیاسی نیست. روزنامه وال‌استریت ژورنال در گزارش جدید خود نوشت ذخایر گاز اروپا به ۷۳ درصد ظرفیت رسیده است؛ در حالی که میانگین ۵ ساله این مقطع از سال ۸۹ درصد بوده است. همزمان قیمت گاز طبیعی در بازار هلند، شاخص مرجع اروپا، به ۸۵٫۸۲ یورو به ازای هر مگاوات ساعت رسید که بالاترین سطح از دسامبر ۲۰۲۲ است. این وضعیت نشان می‌دهد اروپا در آستانه زمستان، هم با ذخایر پایین‌تر از حد معمول و هم با هزینه بالاتر تأمین گاز مواجه است.

آذربایجان علیه علی‌اف

از آزادی عقیده و دین جمهوری آذربایجان بر ضرورت لغو محدودیت‌های حجاب با تکیه بر اصول آزادی مذهب و حقوق بشر تأکید کرد. از نگاه او، پوشش اسلامی با لباس فرم مدارس قابل جمع است و حجاب به‌خودی خود مانعی برای آموزش محسوب نمی‌شود، در حالی که اعمال چنین محدودیت‌هایی می‌تواند به تضعیف مدارا و افزایش تنش‌های اجتماعی بینجامد.

«طوق جعفرلی»، رئیس حزب مخالف رئال نیز خواستار گفت‌وگو میان مسؤولان و خانواده‌ها شد و بر ضرورت یافتن راه‌حلی مصالحه‌آمیز، به‌ویژه برای دانش‌آموزان کم‌سپن تأکید کرد. او همچنین محدود کردن پوشش معلمان بزرگسال را رویکردی نادرست دانست.

همچنین «الله‌شکور پاشازاده» رئیس اداره مسلمانان قفقاز ضمن تأکید بر جایگاه دینی حجاب و توصیف آن به عنوان تکلیفی مهم در اسلام، خواستار حفظ نظم مدارس و پیگیری مطالبات از مسیر گفت‌وگو با مسؤولان شد.

زیادی از حقوقدانان، فعالان آزادی‌های مذهبی و چهره‌های سیاسی مخالف دولت مواجه شده است. محور اصلی انتقاد مخالفان محدودیت حجاب آن است که اجرای مقررات لباس فرم مدارس به محرومیت دانش‌آموزان از تحصیل با نقض آزادی دین و عقیده منجر شود.

«آذر رشیداوغلو» کارشناس حقوقی و رئیس انجمن تحمل برای پژوهش‌های اجتماعی در گفت‌وگو با الجزیره اظهار کرد مقررات جدید با قانون اساسی این کشور سازگار نیست و افرادی که حقوق‌شان نقض شده باید از مسیرهای قانونی و مسالمت‌آمیز برای احقاق حق خود اقدام کنند.

«کین قادری» حقوقدان و از بنیان‌گذاران جنبش الترناتیو جمهوری خواه نیز این محدودیت‌ها را نوعی خودسری اداری توصیف کرد و هشدار داد محروم کردن دانش‌آموزان محجبه از ورود به کلاس‌ها می‌تواند شدیداً زیادی از دختران را از حق آموزش محروم کند.

علاوه بر این، «یلفار ابراهیم‌اوغلو» رئیس مرکز حمایت

به محروم شدن دانش‌آموزان محجبه از حضور در مدارس و محدودیت‌های مربوط به پوشش معلمان است. او افزود حق تحصیل فرزند خودش نیز محدود شده است.

اعتراض‌ها به محدودیت‌های حجاب در مدارس را تقویت کرده است. خودم و همه دانش‌آموزان محجبه‌ای که حق تحصیل‌شان محدود شده است، همچنین برای دفاع از حقوق همه معلمان زن محجبه‌ای که مجبور می‌شوند میان تحصیل و استفاده از حجاب یکی را انتخاب کنند، اعتصاب غذا را آغاز کرده‌ام».

نیو عرب نیز گزارش داد محدودیت‌ها علیه حجاب در مدارس جمهوری باکو از منظر حقوقی با پرسش‌های جدی روبه‌رو است، زیرا اصول ۴۲ و ۴۸ قانون اساسی جمهوری آذربایجان به‌ترتیب حق تحصیل و آزادی عقیده را به رسمیت می‌شناسند، در حالی که دولت با استناد به سکولار بودن نظام آموزشی و مقررات لباس فرم، محدودیت‌هایی برای پوشش اسلامی اعمال کرده است.

■ **کارشناسان چه می‌گویند؟**

محدودیت حجاب در مدارس جمهوری باکو با انتقاد شمار

تیک‌تاک خبر داده‌اند و می‌گویند این شبکه‌های اجتماعی تنها با استفاده از وی‌بی‌ان قابل دسترسی هستند؛ موضوعی که گمانه‌زنی‌ها درباره محدود شدن دسترسی به آنها در یسوبوه اعتراض‌ها به محدودیت‌های حجاب در مدارس را تقویت کرده است.

■ **اعتراضات فراتر از مدارس**

در عین حال گزارش‌ها نشان می‌دهد اعتراضات علیه ممنوعیت حجاب در مدارس، به محیط آموزشی محدود نمانده و منتقدان و زندانیان سیاسی را نیز به میدان آورده است. به نوشته روزنامه ابزور، «یولاد اصلاتف» روزنامه‌نگار زندانی در جمهوری باکو در اعتراض به مقررات جدید پوشش مدارس دست به اعتصاب غذا زده است. مدیر زندانی پایگاه خبری خبرمان اعلام کرد پنجشنبه گذشته در اعتراض به این محدودیت‌ها اعتصاب غذا را آغاز کرده است. همسر او «گلمیرا اصلاتوا» از پستی در فیس‌بوک این تصمیم را اعلام کرد و گفت اصلاح در ندامتگاه شماره ۱۵ نگهداری می‌شود.

اصلا تف گفت هدف از اعتصاب غذا، جلب توجه افکار عمومی